

Posudek vedoucího bakalářské práce katedra pedagogiky FF UK v Praze

Jméno a příjmení studentky: Anna Janoušková
Název práce: Profesionální etika učitelů a etické problémy v učitelství praxi
Vedoucí práce: doc. PhDr. Martin Strouhal, Ph.D.
Oponent práce: doc. PhDr. Jaroslav Kořán

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): 67 vč. literatury
Počet stránek příloh: 52
Počet titulů v seznamu literatury: dostatečný – nedostatečný

Formální zpracování

1	2	3	4
---	---	---	---

Jazyková úroveň (dodržování pravopisné normy, stylistické schopnosti, zvládnutí odborných výrazů)

		x	
--	--	---	--

Zacházení s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení citačních norem)

	x		
--	---	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, návaznost kapitol a subkapitol, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

		x	
--	--	---	--

Metody práce

Vhodnost použitých metod

		x	
--	--	---	--

Využití výzkumných empirických metod

ano – ne

Využití praktických zkušeností (u emp. prací)

x			
---	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, originalita, kvalita spolupráce s vedoucím práce)

	x		
--	---	--	--

Naplnění cílů práce

x			
---	--	--	--

Vyváženost teoretické a praktické části (u teoreticko-empirických prací)

		x	
--	--	---	--

Dosažené výsledky, odborný vklad, event. použitelnost výsledků v praxi

	x		
--	---	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce

	x		
--	---	--	--

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

1. Je zapotřebí zabývat se otázkami učitelství etiky na úrovni etického kodexu, nebo je prospěšnější ponechat etické otázky učitelství „neinstitucionalizované“?
2. Co ukázalo výzkumné šetření? – představte stručně výsledky empirické části BP.

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky)

Bakalářská práce Anny Janouškové se zabývá problematikou učitelství etiky. Především, že ačkoli téma bylo vybráno na základě opakovaných konzultací, samotná práce konzultována nebyla a byla předložena již v hotové podobě k obhajobě.

Text je rozdělen standardně na teoretickou a praktickou část. Teoretický oddíl se věnuje nejprve vymezení základních pojmů relevantních pro etiku a pomáhající profese, kam autorka řadí i pedagogiku, resp. učitelství. Teorie je přitom zpracována velmi úsporně, a i když odkazuje k odpovídajícím zdrojům, rozhodně bych doporučoval širší záběr při zpracování výměru etiky (jejího metodologického profilu), morálního vývoje i problému etických dilemat.

Ve druhé části se text zabývá vybranými otázkami učitelství etiky, především pak pojmy spíše kontextovými (typologie učitelů a výchovných stylů, typologie učitelovy osobnosti) a také etickými kodexy vybraných profesí (nikoli profese učitelství). Ten přichází ke slovu až v oddílu 3.3., kde autorka referuje situaci v zahraničí. Zde lze konstatovat, že autorka systematizuje odlišné přístupy k zavádění kodexu učitelství v různých zemích světa, což je v zásadě to nejdůležitější z teoretické části (protože to není součástí běžných učebnic). Škoda že autorka tabulku nepřeložila a pouze ji do svého textu přefotila včetně anglicky psané vysvětlující poznámky. V dalším textu autorka uvažuje o možném etickém kodexu učitelství profese v ČR s využitím Školského zákona.

Praktická část představuje rozhovory s šesti vybranými základoškolními učiteli ve světle následujících výzkumných otázek: „*Jaké typy situací ze své praxe pojmenovávají učitelé základních škol jako eticky problematické? Jak vnímají svoji profesní etiku? Co jim při těchto situacích pomáhá, co znesnadňuje hledání řešení a jaký druh podpory by při těchto situacích ocenili?*“ (s. 39) Je překvapující, že tato část je zpracována o řád lépe než část teoretická, včetně menšího množství chyb a jazykově problematických pasáží, byť i zde přetrvávají.

Metodologicky je zpracování získaných odpovědí sporné, protože autorka odpovědi kódovala velmi nestandardním způsobem, což zpočátku vzbuzuje dojem, že v zásadě jen komentuje získané odpovědi. Dále je otázkou, jak naložit s pojetím struktury praktické části, z níž regulérní část tvoří komentované upravené úryvky z rozhovorů, v přílohách pak jsou tyto rozhovory v doslovné podobě. V závěrech se však autorka na základě kategorizace dopracovala poměrně přehledných stanovisek jednotlivých učitelů k etické problematice a k eticky problematickým situacím (s. 60 a násl.).

V textu je několik nepřesností (některé padají na vrub překladům – např. výměr etiky dle Aristotela a poněkud nepřesné zacházení s pojmem vědy v kontextu etiky. Jindy zase odkaz k latinskému adjektivu *moralis* bez překladu či etymologické souvislosti a opět nepřesný výměr morálky (snad) dle Janotové. Stylistické neobratnosti by částečně odhalila pečlivější korektura: „Dle Piageta (Piaget, 2014) prochází dítě potažmo dopívajícím morálním vývojem, který rozřadil do čtyř stádií.“ (s. 10) Je rovněž otázkou, co autorka rozumí „morálním vnímáním“ (tamtéž). Zbytečných překlepů je bohužel v práci mnoho („předkovneční“), ale horší jsou ony stylistické lapy: „Předkovneční úroveň můžeme zařadit do kategorie heteronomních, jsou totiž dány vnějším charakterem odměn a trestů, skrz které si dítě osvojuje, co autorita považuje za chování se souladem s normou a naopak.“ (tamtéž) Takto nezvládnuté formulace jsou v celém textu a doprovází je užívání nedovysvětlěných pojmů, příp. jejich zcela nepochopitelné výměry: „K etickému problému dle Nečasové (2001) dochází ve chvílích, kdy pracovník ví, jak by se měl v zachovat, ale takové řešení pro něj není akceptovatelné.“ (s. 12) Latinské slovo *professi* (s. 16) není základním tvarem a překlad je vadný. Je toho mnohem víc, zmíněné nedostatky jsou vyňaty namátkou z množství ostatních. V celém textu je problematická interpunkce, Dorotíková není „Dortíková“ atd. atd.

Práci doporučuji k obhajobě, ale vzhledem k uvedeným nedostatkům navrhuji hodnocení *dobře*. Bezvadná obhajoba a prezentace výsledků by mohly výsledek vylepšit.

Doporučení k obhajobě: doporučuji

Navrhovaná klasifikace: dobře

Datum, podpis: 9. 1. 2022